

ISophos: Uluslararası Bilişim, Teknoloji ve Felsefe Dergisi

ISophos: International Journal of Information, Technology and Philosophy

Yıl/Year: 2018 • Sayı: 1

TERÖR-İDEOLOJİ İLİŞKİSİ VE ZEYTİNDALİ HAREKÂTINA BATI MEDYASININ BAKIŞI

*RELATIONSHIP BETWEEN TERROR-IDEOLOGY AND OVERVIEW OF THE
WEST MEDIA TO OPERATION OLIVE BRANCH*

Mert Küçükvardar

*Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Bilişim ABD // mertkvardar@gmail.com*

Arş. Gör. Alaattin Arslan

*Marmara Üniversitesi, İletişim Fakültesi
Bilişim ABD // alaattin.aslan@marmara.edu.tr*

Anahtar Kelimeler:

Terör, ideoloji,
meşrutiyet, medya,
zeytin dalı harekâtı

ÖZET

Terör artık yerel bir tehdit olmaktan çıkarak gelişen teknoloji ve iletişim araçları ile küresel bir boyuta taşınmış ve kendini her coğrafi bölgede hissettirir hale getirmiştir. Terör, yapılan eylemleri meşrulaştırmak ve bu eylemlere yönelik sempati toplama hedefindedir. Çok sayıda insan öldürmek yerine, yapılan eylemin büyük çaplı ses getirmesi ve bunun iletişim araçları vasıtasıyla tüm dünyaya servis edilmesi oldukça kritiktir. Medyanın bu denli güçlü olması tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Medya, kamuoyunu bilgilendirme amacıyla mı haberleri yapmakta yoksa yaptığı haberlerle terör faaliyetlerine katkı mı sağlamaktadır? Çok uzun yıllardır teröre maruz kalan Türkiye’de teröre yönelik engelleme faaliyetleri devam etmesine rağmen özellikle internet mecrasında terörü meşrulaştırıcı ifade ve paylaşımların tam anlamıyla önüne geçmek mümkün değildir. İletişim çağı olarak değerlendirilen günümüz dünyasında toplumsal sistemler ile bütünleşen medyanın etkisi inkâr edilemez bir gerçektir. Medya kimi zaman ele aldığı konuda gerçekleri yansıtırken kimi zamanda kurmaca hikâye yapısıyla olayları başka bir pencere-

de vermektedir. Marshall McLuhan'ın "dünyanın küresel bir köy haline geldiği" söyleminin gerçek anlamda yaşandığı günümüzde bu köyün yöneticilerinden birisi de medyadır. İletişim araçları sahip olduğu olanaklar sayesinde bilgiyi saniyeler içerisinde iletilebilir hale getirmiştir. Dünyanın küresel bir köy haline geldiği gerçeğinin modern anlamda ilk örneği olarak 11 Eylül 2001 ABD saldırıları ifade edilebilir. Saldırı sonrası medya kuruluşları olayla ilgili bilgileri tüm dünyaya servis etmiş ve terörün acımasız yüzünün küresel anlamda görülmesine olanak sağlamıştır. Medyanın bu kadar güçlü olmadığı zamanlarda da terör olayları meydana gelmiş ancak gelişen iletişim teknolojileri ile terörün yerel yıkıcılığı küresel boyutlara aktarılması sağlanmıştır. Terörün bu yıkıcı yüzünü örtmek isteyen terör sempatanları ise yaptıkları acımasızlığı meşrulaştırmak, eylemlerine yönelik sempati toplamak amacıyla girişimlerde bulunmaktadır. Bu çalışmanın çıkış noktası olarak "terör ve meşrutiyet, ideoloji, medya" ilişkisi ele alınarak, terörün nasıl meşrutiyet kazandığı tartışılacak ve "Zeytin Dalı Harekâtına" yönelik batı medyasındaki ilk tepkilerden bahsedilecektir.

Keywords:

Terrorism, İdeoloji, Constitutiona-
lism, Media, Operati-
on Of Olive Branch.

ABSTRACT

Terrorism has moved from a local threat to a global dimension by means of developing technology and communication tools, and at the same time it has become able to feel itself in every geographical region. Terror is aimed at legitimizing the actions and gathering sympathy for these actions. Terrorists are now focusing on how far their voices can reach the world through media. The media is so powerful but it also cause some controversy. For instance, does the media make news for the purpose of informing the public or do they contribute to the terrorist ac-

tivities with the news? In the new media it is difficult to overcome expressions that justify terrorism. Turkey has been trying to solve these problems. The influence of the media, which is integrated with the social systems in today's world is so important. While the media sometimes reflects the real facts, most of the time it gives the fictional story. According to Marshall McLuhan, "the world has become a global village". Meaning of this sentence is that communication technology have made it possible to transmit information within seconds. The September 11, 2001 US attack can be expressed as the first example of the modern sense of the fact that the world has become a global village. After the attack, the media has shown the ruthless face of terror to the whole world. Terror sympathizers want to cover this destructive face of terror and trying to legitimize their actions with new media tools. The starting point of this work is on the relationship between "terrorism and constitutionalism, ideology, media". At the same time the western media's first reaction to the operation of olive branch will be examined.

1.GİRİŞ

Gelişen teknoloji ve kitle iletişim araçlarıyla birlikte küresel bir boyut kazanan terör, çeşitli dönemlerde belirli ortak hedefler doğrultusunda ortaya çıkmış ve kimi ideolojilerin de etkisiyle kişileri, rejimleri ve iktidarları hedef almıştır. Terör olgusuyla, halk etki altına alınmaya çalışırken aynı zamanda kitle iletişim araçlarının yönlendirmesiyle halkı sindirme hedeflerine de ulaşılmaya çalışılmaktadır. Medyanın terör olaylarını ele alışı birçok tartışmayı beraberinde getirmektedir. Kuşkusuz bunların başında medyanın terör olaylarını ele alırken kamuoyunu bilgilendirme amacıyla mı haberleri işlediği yoksa bu haberleri ele alırken terör örgütlerinin amaçlarına hizmet mi ettiği gibi çeşitli sorular gündeme gelmiştir.

Terör kelimesinin kökeni Latince "*terrere*" sözcüğünden gelmektedir. Terör kelimesinin ilk defa Fransız Akademisininin 1789 yılında yayınladığı sözlükte

kullanıldığını görmekteyiz. Fransız ihtilalinden sonraki dönem tarihçilere göre “*rejime de la terrou*” terör rejimi olarak isimlendirilmiştir (Laqueur, 1977). Wilkinson, terörü “korkudan sarsıntıya uğrama” veya “korkudan dehşete kapılmaya neden olma” anlamlarına geldiğini ifade etmiştir (Wilkinson, 1974). Birleşik Krallık, terör kavramını “Herhangi bir kişiye veya mülke karşı ciddi şiddet içeren, siyasi, dini veya ideolojik bir eylem yolunun ilerletilmesi amacıyla tehdidin kullanımı “olarak tanımlamıştır (Townshend, 2011, s. 3). Terörizmin kabul edilen evrensel bir tanımı yoktur. Çünkü terimin yorumlanması kişilere göre değişmektedir. Biri için ‘terörist’ olarak tanımlanan bir kişi, başkası için ‘özgürlük savaşçısı’ olarak ifade edilmektedir. Örneğin, Filistinliler için Hamas örgütü İsrail’e karşı kurtuluş mücadelesi veren bir yapılanma olarak ifade edilirken İsraililere göre bir terör örgütü olarak değerlendirilmektedir. Bu görürlük durumları terörizm tanımının evrensel ortak bir çatıda tanımlanmasını zorlaştırmaktadır. Terörün ortaya çıkışı oldukça eski olmakla birlikte yazılı kaynaklara göre kavram, Roma dönemlerine kadar uzanmakta ve Sicilyalılar ile bağlantıları olduğu öne sürülmektedir. Ancak tarihsel dönemlere bakıldığında modern anlamda ilk “Terör Rejimi” olarak adlandırılan Fransız İhtilali’nin ortaya çıkış sebeplerinden en önemlisi Fransız ekonomisinin bozulmasıdır. Ülkenin diğer ülkelerle çatışma halinde olması, sömürgelerinin elden çıkması ve ağır vergi yükleri bu ihtilalin en önemli sebepleri arasında gösterebilir (Şenocak, 2006, s. 38). Günümüzde de terörün ortaya çıkış nedenlerinin başında da ekonomik sebepler gelmektedir.

Özellikle burada bahsedilmesi gereken gerek geleneksel medyada gerekse sosyal medyada karıştırılan iki kavram mevcuttur ve bunlar arasındaki benzerlik bir karmaşaya neden olmaktadır. “Terör” ve “terörizm” kavramları ayrı kavramlar olmalarına karşın çoğu kez birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Ancak “terör” büyük çaplı şiddet içeren eylemlerin bir bütünü, “terörizm” ise mevcut siyasi oluşumları gayri meşru yollardan değişikliğe uğratmak ve terör olaylarını sistematik bir yapıyla uygulamaya koymayı ifade eden bir kavramdır (Alkan, 2012, s. 35). Çoğu terör örgütleri yapı ve amaç bakımından farklılık gösterse de belirli noktalarda ortak yönde bulunur. Terör örgütlerinin hiçbir tanesi eylemlerini rastgele ve amaçsızca gerçekleştirmez. Tamamı, eylemleri ile örgütün maksimum tanıtımı amaçlar, bundan da fazlası, amaçlarına ulaşabilmek adına gözdağı verme ve boyun eğdirme yöntemlerini kullanırlar (Hoffman, 2006, s. 130).

Günümüzün en önemli sorunlarından biri kuşkusuz terördür. Türkiye, yak-

laşık 40 senedir terör olayları ile uğraşmaktadır. Bu süre zarfında ülke terör olaylarını engellemeye çalışırken maddi ve manevi ciddi zararlara uğramıştır. Gelişen iletişim teknolojilerinin de katkısıyla terör kitlelere yönelik en büyük tehditlerden biri haline gelmiştir. Fransız Düşünür Montesquieu'nun ortaya koyduğu kurama göre, devlet yapılanmasının üç temel gücü mevcuttur. Demokrasinin mevcut olabilmesi için devlet yapılanmasında “yasama, yürütme ve yargı” güçleri mevcut olmalıdır. İletişimin önem kazanmasıyla bu üç gücün yanına bir güç daha (medya) eklenmiştir. Terör faaliyeti gösteren kişi ya da örgüler bu gücün önemini bilmekte ve bu güçten faydalanmayı hedef haline getirmişlerdir. Terörün teknolojik araçlarla bütünleşmesi, medya yapısının değişmesi, sosyal ağlar ve diğer teknoloji ile bağlantılı değişiklikler terörle mücadele alanı kapsamının genişlemesine neden olmuştur. Terörün kolayca meşrulaştırıldığı ve ideolojik söylem alanlarının teknoloji vasıtasıyla genişlemesi sonucu; gerek siyasetler, gerek sivil toplum örgütleri, gerekse akademisyenler, değişen terör, ideoloji ve söylem olgularına daha çok ağırlık vermek durumunda kalmıştır.

Bu makalede terör kavramının alt yapısı, terörün nasıl meşrutiyet kazandığı ve medya ile ilişkisi ele alınmaktadır. Ayrıca ülkemizin sürdürdüğü “Zeytin dalı harekâtına” yönelik Batı medyasının bakışı tartışılacaktır.

2. Yıllardır Ülkemizde Hüküm Süren Terör Olgusuna Bir Bakış

Dünya iki büyük dünya savaşından sonra yeni bir anlayışa yönelmeye başlamıştır. Sıcak savaşların uzun sürmesi ve ciddi sonuçlar doğurmasından sonra devletler ve dünya politikalarına yön veren dinamikler değişik taktiklere yönelmişlerdir. Teknolojilerin gelişmesiyle birlikte savaş taktikleri de değişikliğe uğramıştır. Artık yakın temaslı sıcak savaşlar yerini psikolojik savaşlara bırakırken casusluk kavramı ön plana çıkmıştır. Bunun dışında çok kültürlü, etnik yapısı çeşitli olan ülkeler ise tehdede açık hedefler haline gelmiştir. Osmanlı Devleti'nden geriye kalanlarla kurulan Türkiye ise bu yeni yapılanmadan nasibini almıştır (Arslan, 2010, s. 4). Coğrafi konumu sebebiyle daima çatışma çemberi içerisinde yer alan Türkiye, yeni taktikleri benimseyen ve ülkelere yön vermeye çalışan güçlerin daima hedefi olmuştur. Bu hedef doğrultusunda ülke üzerinde hâkimiyet kurmak isteyen güçler çeşitli stratejik yöntemlere başvurmakta ve ülkenin üzerine oyunlar oynamaktadır. Bu bakımdan Türkiye'nin terörizm ile yaşadığı sorunları çeşitli dönemlere ayırabilmekteyiz.

İlkin 1960'lı yıllarda başlayan ve sağ-sol terörü olarak ortaya çıkan gelişmeler sonucu 12 Eylül 1980 askeri darbesi meydana gelmiştir. 2.Dünya savaşı sonrası ülkelerin stratejilerinde yaşanan değişimlerle birlikte soğuk savaş döneminde yaşanan politik çatışmaların bir ürünü olan sağ-sol ideolojileri ülkemizi etkisi altına almış ve ciddi olayların meydana gelmesine, çok sayıda kişinin sebepsiz yere öldürülmesine yol açmıştır. Keza bunların peşinden gelen ve ülkeyi ciddi anlamda sıkıntıya sokan "etnik ayrılık" hareketlerinin ortaya çıkmasıyla ülke topraklarının toprak bütünlüğüne yönelik problemler yaşanmıştır. Etnik ayrılıkçılık hareketlerinin başını çeken unsurlar kuşkusuz ASALA ve PKK terör örgütleridir.

İkinci olarak Türkiye'nin komşusu olan Ermenistan ile yaşanan terör olayları nedeniyle ülke oldukça yıpratılmıştır. Bu teröre ilişkin Sedat Laçiner, 1973 ile 1994 yılları arasında 33 Türk diplomatın öldürüldüğü ve 34 başka ülke vatandaşının da bu terör olayları sonucu hayatını kaybettiğini belirtmiştir. Ayrıca örgüt 200'den fazla eylem ortaya koymuş ve bunun sonucunda toplam ölü sayısı 80'i aşmış, yaralı sayısı ise 500 kişiye ulaştığı belirtilmiştir (Laçiner, 2008, s. 4-6). Günümüzde ise ermeni terörü yerini hala popülerliğini koruyan sözde ermeni soykırımı söylemlerine bırakmıştır. Ermenistan terör kullanarak başaramadığını diğer ülkeleri de yanına alarak ideolojik yöntemlerle başarmaya çalışmaktadır.

Üçüncü olarak PKK terörünü ifade edebiliriz. Etnik ayrılıkçı yapısıyla 1980'lerden itibaren etkisini göstermeye başlayan örgüt, Marksist ve Leninist ideolojinin temel alındığı bir yapıyla hala varlığını sürdürmektedir. Doğu ve özellikle de güneydoğu bölgesinde "bağımsız" bir Kürt devletini kurmayı hedefleyen örgüt yabancı ülkelerin destekleriyle kanlı olaylar meydana getirmekte ve ideolojilerini meşrulaştırıcı mitinglerle yanına yandaş toplamaya çalışmaktadır. Bugün özellikle Suriye'de örgütün uzantılarını görmekteyiz. YPG/PYD gibi isimlerle PKK'nın Avrupa destekli yan kuruluşu olan terör örgütleri kendi devletini kurmak için planlar yapmaktadır. Türkiye bu örgütlerin ülkemize yönelik tehditlerini ortadan kaldırmak için maddi ve manevi mücadelesini sürdürmektedir.

Dördüncü olarak Radikal İslamcı ideolojisiyle tanınan Hizbullah terör örgütüdür. Güneydoğu bölgesindeki şehirlerde etkili olan Hizbullah, örgüt lideri Hüseyin Velioglu'nun 2002 yılında İstanbul'da düzenlenen operasyonda öldürülmesinin ardından büyük ölçüde etkinliğini yitirmiştir.

Beşinci olarak Irak ve Suriye bölgesinde, hilafet devleti kurmak amacıyla

güvenlik güçlerine ve sivillere karşı eylemler yapan yasa dışı, silahlı ve ele geçirdiği topraklardaki meşruluğu hiçbir ülke tarafından tanınmayan Selefi cihatçı örgütü olan uluslararası ismiyle “İŞİD” (ISIS), ülkemizdeki ismiyle “DAEŞ” terör örgütüdür. Terör örgütü çok sayıda olaya yol açmıştır: 20 Temmuz 2015’te Şanlıurfa ilinin Suruç ilçesinde bombalı intihar saldırısı düzenlenmiştir. 10 Ekim 2015’te Ankara’nın Ulus semtindeki Ankara Garı kavşağında Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en ölümcül intihar saldırısı düzenlenmiştir. 13 Kasım 2015 tarihinde Paris’in farklı bölgelerinde gerçekleştirilen bombalı ve silahlı saldırılarda 128 sivil hayatını kaybetmiş, 300’den fazla kişi yaralanmıştır.

Tüm bu bahsedilen saldırılar medyada sıkça gündeme gelmektedir. İdeolojisi ne olursa olsun illegal her hareket kendisini meşru göstermeye çalışır. Bu bakımdan bu oluşumlar meşru zemin içerisinde kendi kendini yönetmek ister ve uluslararası kuruluşlar karşısında kendini ispatlamaya çalışır. (Gürses, 1997, s. 13). Medya bu amaçlar için biçilmiş kaftandır. Schlesinger’e göre “teröristler medyanın çok önemli bir anlam taşıdığını, terörist kavramının tek başına bir şey ifade etmediğini, medyada tanıtlarının yapılmasının en önemli şey olduğunun gerçeğine vardıklarını” ifade etmiştir. Schlesinger’e göre medya teröristlerin gönüllü propaganda aracı haline gelmesinin yanında, medyanın olayları ele alış şeklinin bulaşıcı bir etkiye sahip olduğunu bunun dalga dalga yayıldığını ifade etmiş ve buna “*Ortodoks konsensüs*” yaklaşımı ismini vermiştir. Schlesinger’in “*ortodoks konsensüs*” dediği bu yaklaşıma göre, medya bir yandan teröristlerin gönüllü propaganda aracı haline gelmekte, öte yandan medya sunumu “bulaşıcı etkiye” neden olmaktadır (Schlesinger, 1994, s. 45-57).

3. Medya Yapısı ve Terör Bağlantısı

Gelişen iletişim yapısı ve iletişim teknolojileri, başta insanlığa faydacı yaklaşımlarla kullanılırken artık bu araçların insanlığa verdiği zararlardan bahsedilmektedir. Günümüz teknolojisiyle üretilen ulaşım ve iletişim araçları terör gruplarının birer silahı haline dönüştürülmektedir. Bu araçlar artık terör eylemlerinin propaganda amaçlı kitlelere ulaşmasında ya da terör örgütüne yandaş, sempatican kazandırmakta kullanılmaktadır. Dolayısıyla insanlığa fayda sağlaması için üretilen bu araçlar istemeden de olsa kötü amaçlı gruplara hizmet eder hale gelmektedir (Özaydemir, 2009). Teknolojik ilerlemelerle birlikte teröristler, daha çok sayıda kişiye ulaşmak ve amaçlarını meşrulaştırmak için kitle iletişim araçlarını kullanmaktadır. Ortaya koydukları eylemler sayesinde kitleler üzerinde etkiler bırakarak psikolojik açıdan çöküntüye uğ-

ratmayı hedeflerler. Teröristlere sempati besleyen kişiler medyada yapılan bu yayınlardan etkilenerek eylemlere destek verebilirler. Kendi davalarına yandaş arayanlar medyanın gücünden faydalanmaya çalışmaktadır. Bu sayede toplum kutuplara bölünebilir ve tartışmalar konudan konuda değişebilir.

Teröristler yaptıkları stratejik planlarla kitleler üzerinde korku yaratmayı amaçlar bu nedenle medyada yapılan haberlere, ideolojik amaçlarını yansıtmaya çalışır. Teröristler medyada ne kadar çok yer alırsa daha fazla insana ulaşır ve bundan etkilenme ihtimali olan insanlarda artış görülebilir. Teknolojiye ayak uyduran teröristler, medya araçlarını kullanarak topluma nefret, korku ve ideoloji saçmaktadır: “Benden yana mısın, yoksa değil misin?” “eğer benden değilsen düşmanımısın”, “düşmanımısın hedefimsin”, “senin yaşama hakkın yoktur” şeklinde belirli bir tarafı tutmaya sevk etmektedir. Bu şekilde insanların nötr kalma hakkı elinden alınmakta ve kamuoyunun şiddete yöneltilip, şiddetin körüklenmesi söz konusudur. Tüm bu kaotik durumlar teröristlerin çıkarlarına hizmet etmektedir.

Terörün beklenmedik oluşu, şok edici etki içermesi ve şiddeti körüklemesi gibi özellikleri barındırması temelinde terör, haber değeri taşıyan bir olgudur. Dolayısıyla medya, meydana gelen terör olaylarını anında haber yapma konusunda oldukça isteklidir. Terör olaylarının medyaya ne şekilde etki ettiğinin anlaşılması için medya kuruluşlarının terör olaylarını nasıl ele aldıklarının ve bunu ne sıklıkla tekrarladıklarının analiz edilmesi gereklidir. Bu sayede haberlerin veriliş şekline mi yoksa haberlerin sıkça tekrarlanmasından dolayı mı medya, terör üzerinde bu kadar etkilidir sorularının çözümüne ulaşılabilecektir. İngiltere Başbakanı Margaret Thatcher, IRA'ya ilişkin haberler hakkında medyaya kısıtlama getirirken “Medya terörizmin oksijeni” ifadesini kullanmıştır (Tacar, 1999, s. 247). Gabriel Weimann ise medya hakkında şu ifadeleri kullanır: “Medya, teröristin sıkı arkadaşıdır. Çünkü teröristlerin gerçekleştirdiği hiçbir şey; yaptığı propaganda ise her şeyi ifade eder.” (Weimann, 1994).

Zoe Tan, “Terörizmin medyadaki rolü: sorunlar ve perspektifler” isimli makalesinde terörizmin istenilen amaca ulaşmasında dört temel unsurun etkili olduğunu savunmuştur (Tan, 1988):

- i. Medyanın enformasyon iletme ve pazarlık aracı olarak kullanılması.
- ii. Medyanın kimlik kazandırma (ideolojilerin sunumu) aracı olarak kullanılması.
- iii. Medya yoluyla terörizmin meşrulaştırılması.

iv. Medyanın terörizme yaygınlık kazandırması ve geniş kitlelere ulaşması.

Schmidt, ise terör haberlerinin yarattığı olumsuzluk ve daha yüksek haber değeri taşımasına dikkat çekmiştir: “Teröristler olumsuz olaylar üretirler. Kötü haberler daha yüksek haber değerine sahiptir. Medyanın haber değeri sistemi farklı ve yeni olan ikna edici, umulmadık, bozucu ve yıkıcı, dramatik, şaşırtıcı ve insanla ilgili olarak tarif edilen her şeye prim koymaktadır. Eğer şiddet ve terörist olaylar bu kriterlerdeki belirli bir düzeye ulaşırsa haber edilme şansına sahiptirler.” Terörizm ve medya birbirine yapışık ikiz gibidir. Terörizm, medyadan kendi amaçları doğrultusunda faydalanmaya çalışırken medya da daha fazla izleyici çekmek gibi ekonomik çıkarları düşünür dolayısıyla haberleri verirken kamu yararı gibi kavramlar ekonomik kaygıların altında değerlendirilmektedir (Schmidt, 2004, s. 17-29).

“Medya var olmasaydı terörizm de var olmazdı” söyleminde bulunan Fransız düşünür Baudrillard’a göre medya; terörün gerçek kaynağıdır dolayısıyla terör eylemlerinin medyada yer alması bir dramın ele alınışından kaynaklanmaz. Burada asıl önemli olan reytingin elde edilmesidir (Yücel, 2002, s. 108-110). Ancak tüm bu söylemlere rağmen terörizmin diğer boyutlarını göz ardı edip, olayın kaynağı olarak yalnızca medyayı göstermek konuya dar bir açıdan bakılması sonucunu doğuracaktır. Terörizmin kaynağı sosyo-ekonomik, siyasi durumlar çerçevesinde değerlendirilmelidir. Ayrıca medyanın terör olaylarını hiç haber yapmaması durumu söz konusu olmamalıdır. Sorumlu yayıncılık anlayışı çerçevesinde davranılmalı ve terör olgusuna hizmet etmeyecek şekilde medya kuruluşları politikalar belirlemelidir.

4. Terörün Yeni Meşrulaştırıcı Aracı: Dijital Medya ve Dijital Habercilik

Terörün medyada ele alınış biçimi, olayların kitleler tarafından algılanma süreçlerini direk olarak olumlu ya da olumsuz etkilemektedir. Gelişen teknolojiler ile birlikte medya içerikten ziyade görselliği ön plana çıkarmakta ve olayları dramatize etmektedir. Bu durum kitleler üzerindeki etkiyi arttırmaktadır. İnternetin sunduğu ve “internet eşittir özgürlük” sloganı ile oluşan dijital habercilik anlayışı gerek haber ortamını gerekse haberin kurallarını yeniden şekillendirmiştir. Bu nedenle denetim mekanizmaları bu yeni ortama ayak uydurmakta zorlanmaktadır. Terör sempatanları ise bu denetim boşluğundan yararlanarak dijital medyayı propaganda aracı olarak kullanabilmektedir. Basit

bir bombanın nasıl hazırlanabildiği gibi şiddete yönelik videolar bu yeni ortamın yardımcı araçları olmuşturlardır.

Dijital habercilik anlayışı da geleneksel medyadaki gibi olayları ele alırken şiddeti olabildiğince dramatik ve duygusal hale getirmeyi amaçlamaktadır. Genellikle terör olayının gerçekleşmesinden sonra yapılan haberler kurbanlar üzerinden yürütülür. Olaylar hakkında yeterince bilgi bulunmadığı durumlarda sosyal medya üzerinden aynı haberler sıkça tekrarlanarak verilmektedir. Haberlerin sıkça tekrarlanması ve bilgi bombardımanındaki amaç insanların ilgisini çekmek ve bilginin geniş alana yayılmasını sağlamaktır. Genelde tekrar edilen şey ayrıntılı bilgiden ziyade imgelerdir. Brigitte Nacos'a göre, medya ve terör arasındaki bağlantılı üç değişkenle açıklamak olasıdır. Bunlardan ilki, "bomba ve mesaj" bir başka deyişle terör eylemi ve medyanın olayı ele alışıdır. İkincisi, terör eylemine karşılık verecek bir "kamuoyu" oluşturulması, üçüncüsü ise olaya karşı halk algısına göre hareket etme zorunluluğu olan "karar mercisi"dir (Nacos, 1994). Terör örgütleri dijital medyayı da kullanarak bu üç değişkeni etkilemeye çalışmaktadır. Bu sayede eylemleri daha etkili olabilmektedir.

Sanal ortamın merkezî bir yapıdan uzak olması dolayısıyla farklı düşünce ve görüşlerin ifade edildiği bir ortam özelliği gösterdiği ifade edilebilir. Demokratik bir işlevi sağlamasına karşın içeriğin kontrol edilememesi nedeniyle terörün meşrulaştırılmasına da olanak sağlamaktadır. Bu nedenle terör örgütleri sanal ortamı yoğun şekilde kullanmaya başlamış, sadece örgütün propagandasını yapmakla kalmayıp, aynı zamanda yaptıkları eylemleri kimi zaman canlı kimi zamanda kaydettikleri videolar aracılığıyla insanlara sunmaktadır. Suriye'de ve Irak'ta bulunan kimi terör örgütleri kurbanlarını öldürürken internet üzerinden canlı bir şekilde yayınlamaktadır. Dijital medya bu yapıyla geleneksel medyadan ayrılmaktadır. Yeterince kontrol mekanizmalarının olmamasından dolayı haberlerin yapısı ve içeriği manipüle edilebilir bu nedenle bazı bilgiler komplo teorileri üzerine kurulmuştur. Gabriel Weimann, terör olayları üzerindeki medyanın rolünü "korku tiyatrosu" yapısına benzetmiştir. Ona göre, teröristler önce senaryolarını yazmakta sonrada bunları sahneye koymaktadır. Bu bir korku tiyatrosudur. Medya bir sahnedir. Teröristler oyuncu, seyircilerde kitledir. Korku tiyatrosunun başlangıcı oyunun medyada oynanmasına ve dünya çapında izleyiciye ulaşmasıyla mümkün olur (Weimann, 1994, s. 30-39).

Teröristler büyük bir gizlilik içerisinde çalışır ve çeşitli planlar çerçevesinde eyleme geçerler. Planın bir parçası da propaganda üzerinedir. Terörizm de tam

bu noktada plana dâhil olur. İlk aşama stratejik hareket, ikincisi ise stratejik bir söylemdir (Bal, 2006, s. 8). Kimi terör örgütleri gerçekleştirdikleri eylemlerden sonra medya organlarına haber vererek olayları üstlenirler. Hırsız, hırsızlık yaptığı zaman, “ben yaptım”, katil, bir adam öldürdüğü zaman “ben öldürdüm” demezken; bir terörist, eylemde bulunduğu zaman neden medya organlarını arayarak, “ben yaptım” der? İşte bu sorunun cevabı, terörizmin diğer kriminal olaylardan neden farklı olduğunu ortaya koyan parametrelerden bir tanesidir. Eylemin üstlenilmesindeki en büyük amaç, örgütün tanıtımını yapmaktır (Yalçinkaya, 2008, s. 110).

Dijital medyada yer alan terör olayları genelde bazı özellikler çerçevesinde değerlendirilebilir: Dijital medyada yer alan haberler genellikle duyularını hedef alır ve çarpıcı şekilde sunulma eğilimindedir. Bu şekilde bir strateji belirlenmesindeki amaç daha fazla kişiye ulaşmak ve ses getirmektir. Genellikle kötü haberler ön plana çıkarılır çünkü bunların haber değeri daha yüksektir. Dijital medyada içerik ikinci plana düşmüştür. Görsellik ön plandadır ve videolar ile desteklenir. Çünkü bunların tüketimi daha kolaydır. Haber içeriği farklı platformlarda yayınlanır ve sıkça tekrarlanır. Richard Clutterbuck’a (1975) göre, televizyon kamerası sokakta bulunan başıboş bir silaha benzer. Her iki tarafta bu silahı kendi çıkarları doğrultusunda kullanabilir. Eğer hükümetler bu silahı kendi insanlarına yardımcı olmak için ve sorulara yanıt vermek için kullanmaya teşvik edecek olursa, bu silah gerçeğinden çok daha etkili olacaktır (Clutterbuck, 1975, s. 146). Dijital medyada çağın yeni silahıdır bu nedenle dikkatli kullanılmalıdır. Alex Peter Schmid, terör olaylarının haber değerine yönelik çeşitli değerlendirmelerde bulunmuştur:

“Teröristler olumsuz olaylar üretirler. Kötü haberler daha yüksek haber değerine sahiptir. Medyanın haber değer sistemi farklı ve yeni olan ikna edici, umulmadık, bozucu ve yıkıcı, dramatik, şaşırtıcı ve insanla ilgili olarak tarif edilen her şeye prim koymaktadır. Eğer şiddet ve terörist olaylar bu kriterlerdeki belirli bir düzeye ulaşırsa haber edilme sansına sahiptirler” (Schmid, 2004, s. 20):

Terörizmin hedeflerine ulaşmasında dijital medya kilit konumdadır. Teröristler dijital medyada kullanacağı haberler için çeşitli kurbanlar seçerler ve bunların sembolik anlamları vardır. Verilen haberlerin manipülasyona açık olması da dijital medyadaki haberlerin başlıca unsurlarındandır. Dijital medya sayesinde elde edilen görüntüler anında iletilebilir olmuştur. Cep telefonları,

taşınabilir kameralar vb. diğer teknolojik araçlar sayesinde medyanın yerleşik merkezi yapısı değişime uğramıştır. Herkesin bir gazeteci edasıyla hareket edip görüntü, bilgi paylaşabildiği bu ortamda çekilen görüntülerin, paylaşılan bilgilerin kontrolünün yeteri kadar yapılamaması beraberinde, terör ideolojilerinin meşrutiyeti kolaylaşmış ve teröristler yaptıkları kanlı eylemlere kılıf uydurması daha kolay hale gelmiştir.

5. Zeytin Dalı Harekâtına Batı Medyasının Bakışı

Batılı devletler ve çeşitli siyaset adamları “Zeytin Dalı” harekâtının başlangıcından itibaren ikiye bölünmüş bir tutum sergilediler. Azınlıkta olsa operasyonu kısmi olarak haklı bulan devletlerin yanında başta ABD ve bağlantılı ülkeler bu operasyona karşı çıktıklarını açıkladılar. Yaşadığımız terör saldırıları nedeniyle kılıfı kıpırdatmayan, tek kelime etmeye lüzum görmeyen batılı devletler, operasyon sonrası başta Fransa’nın öncülüğünde olmak üzere alelacele BM’yi toplantıya çağırmıştır. Suriye’nin çeşitli ülkelerce adeta bir oyun alanına çevrilmesine karşı çıkan Türkiye, kendisine yapılan terör saldırıları ve

Medya Kuruluşu	İlk Tepki	Genel Tutum
(CNN, 2018)	“Türk jetleri Suriye kasa-basındaki ABD destekli Kürt militanlarını vurdu”	Olumsuz bakış, taraflı başlık
(The Wall Street Journal, 2018)	“Türkiye, Suriye’deki Kürt hedeflere saldırdı”	Olumsuz bakış, taraflı başlık
(The New York Times, 2018)	“Türkiye, Suriye’de ABD destekli Kürt milislere karşı operasyon başlattı”	Olumsuz bakış, taraflı başlık
(The Washington Post, 2018)	“Türk destekli Suriyeli muhalif savaşçılar Suriye’de Afrin’in Kürt bölgelerine girmeye başladı”	Nötr bakış, taraflı başlık

Tablo1: ABD mediasının “Zeytin Dalı” harekâtına yönelik ilk tepkileri

bölgenin terör yuvasına dönüştürülmesi nedeniyle harekâti başlatmıştır. Harekâta hakkında ilk tepkili açıklama beklenildiği üzere ABD'den geldi ve ABD, taraflara şiddetten uzak durma çağrısında bulundu. Oysaki kendisi senelerdir Suriye'de çeşitli grupları (PYD, YPG, PKK) destekleyip, silah yardımıyla bulunmaktadır. Binlerce masumun güç odaklarının oyuncağı haline gelmesi ve göç etmek zorunda kalması konusunda sessizliğini koruyan batı medyası ise harekât sonrası oldukça aktif bir rol üstlenmeye çalışmıştır.

Zeytin dalı harekâtına yönelik batı medyasının ilk tepkilerini önemli gazete, dergi ve diğer yayın organları çerçevesinde karşılaştığımızda ülkelerin harekâta ilişkin tutumları oldukça açık bir biçimde görülmektedir. İlk tabloda ABD'de yer alan önemli medya kuruluşlarının harekâta ilişkin ilk tepkileri şu şekildedir (Tablo-1):

İlk tablodan görülebileceği üzere haklı bir şekilde başlattığımız zeytin dalı harekâtına ilişkin ABD medyasındaki ilk açıklamalar olumsuz başlıklarla hedef saptırmaya yönelik. Terör koridorunu engellemek ve ülkemize yönelik tehditleri ortadan kaldırmayı amaçladığımız bu operasyonda, ABD medyası

Medya Kuruluşu	İlk Tepki	Genel Tutum
(The Times, 2018)	"Türkiye, Kürtleri kuzey Suriye'de bulunan Afrin'de yeni cephe açmaya itti"	Nötr haber içeriği, taraflı başlık
(BBC, 2018)	"Zeytin Dalı Harekatı: Türkiye'yi Afrin'de ne bekliyor?"	Nötr ve açıklayıcı haber içeriği
(Reuters, 2018)	"Türk kuvvetleri Suriye'ye girdi, Kürt militanlarla savaşıyor"	Nötr haber içeriği
(Dailymail, 2018)	"Türkiye'nin ABD destekli Kürt militanlara karşı hava saldırıları, Suriye savaşında yeni bir cephe açtığını gösteriyor"	Nötr haber içeriği

Tablo2: İngiliz medyasının "Zeytin Dalı" harekâtına yönelik ilk tepkileri

çoğunlukla Kürtlere bir saldırı yapıyormuşuz algısı yaratmakta ancak kendi eliyle destekledikleri PKK ve uzantısı oluşumlardan söz etmemektedirler.

İkinci tabloda ise İngiltere’de yer alan önemli medya kuruluşlarının zeytin dalı harekâtına yönelik ilk tepki ve genel tutumlarını görmekteyiz. İngiltere son dönemlerde AB’den ayrılması süreci sonrası farklı bir çizgide ilerlemektedir. Bu nedenle resmi kanallar aracılığıyla Türkiye’nin başlattığı operasyona destek verici söylemlerde bulunmuştur (Tablo 2):

İngiltere’de yer alan medya kuruluşları harekâta ilişkin genel olarak ABD medyasına göre daha tarafsız bir tutum sergilemiştir. Ancak burada dikkat çekici nokta, medya kuruluşlarının harekâta ilişkin haberleri ilk defa paylaşırken, YPG, PYD, PKK gibi terör örgütlerini simgeleyen kısaltmalar yerine doğrudan Kürt ibaresini kullanmasıdır. Her daim kendinden olmayanları bir yükümüş gören batılı zihniyet, Suriye’de yaşanan katliamları senelerdir görmezden gelmektedir. Ancak operasyonun başlamasıyla birlikte birçok batılı

Medya Kuruluşu	İlk Tepki	Genel Tutum
Almanya (Bild, 2018)	“Erdoğan Suriye’de saldırı başlattı”	Provokasyon içerikli başlık ve haber içeriği
Almanya (Der Spiegel, 2018)	“Suriye’de Kürtlere Yönelik Saldırı”	Provokasyon içerikli başlık ve haber içeriği
Avusturya (Die Presse, 2018)	“Suriye: Türkiye Kürtlere karşı saldırıya geçti”	Provokasyon içerikli başlık ve haber içeriği
Fransa (Le Figaro, 2018)	“Türkiye Suriye’de Kürt bölgelerine saldırıyor”	Provokasyon içerikli başlık ve haber içeriği
Hollanda (De Telegraaf, 2018)	“Kürtlere karşı Türk saldırısı başladı”	Provokasyon içerikli başlık ve haber içeriği
İtalya (Corriere Della Sera, 2018)	“ABD yanlısı Kürtlere karşı Türk baskını Suriye savaşında yeni cephe”	Nötr içerik

Tablo-3: AB ülkelerinin medya kuruluşlarının “Zeytin Dalı” harekâtına yönelik ilk tepkileri

ülke hemen sessizliğini bozarak konuya dâhil olmak için açıklamalarda bulunmuştur. AB ülkelerinin de harekâta ilişkin tutumları değişkendir (Tablo 3):

Önde gelen AB ülkelerinin medya kuruluşlarına bakıldığında, genellikle provokasyon içeren haber başlıklarının atıldığını görmekteyiz. Özellikle başta Almanya ve Avusturya harekâta ilişkin oldukça sert ve gerçek dışı haberler yapmaktadır. Türkiye'nin terör örgütleriyle savaşını Türk-Kürt savaşı olarak göstermeye çalışan Alman basını, terör örgütlerinin kendi ülkesinde yaptığı eylemleri görmezden gelmektedir. Harekât sonrası, Fransa'nın BM'ye yaptığı acil toplantı çağrısı özellikle Fransız basınının harekâta daha fazla ilgi göstermesine yol açmıştır. Ancak bu ilgi yine Türkiye'yi yaptıkları haberlerle karalama

Medya Kuruluşu	İlk Tepki	Genel Tutum
Katar (Aljazeera, 2018)	"Erdoğan: Suriye Afrin'de Operasyon Başladı"	Nötr içerik
Rusya (İzvestiya, 2018)	"Türk Ordusu Suriye'ye girdi"	Nötr içerik
İran (Press TV, 2018)	"Türkiye ABD'ye meydan okuyor ve Suriye'ye müdahale ediyor"	Nötr içerik

Tablo-4: ABD ve AB ülkelerinin dışında kalan ülkelerin "Zeytin Dalı" harekâtına yönelik ilk tepkileri

yönünde ilerlemektedir. Avrupa dışında kalan bölgelerdeki ülkelerin medya kuruluşlarının da harekâta ilişkin bazı haber içerikleri şu şekildedir (Tablo 4):

Dördüncü tabloya baktığımızda bölgeye daha fazla hâkim olan devletlerin medya kuruluşlarının harekâta ilişkin ABD ve AB ülkelerinin medya kuruluşlarından daha farklı tepkilerde bulunduğunu görmekteyiz. İlk üç tablodan hareketle daha çok Kürtlere yönelik bir harekât yapıyorumuz algısı yaratılmak istenmektedir. McCombs ve Shaw'ın "gündem belirleme" (*agenda setting*) kuramında ifade ettiği, medya kuruluşlarının ele aldıkları haberleri kendi çıkarları ve istekleri doğrultusunda dizayn etme anlayışını batı medyasının zeytin dalı harekâtına olan haberlerinde görmek mümkündür. Özellikle terör kelimesinin metinlerde neredeyse hiç yer almaması, ülkemize yapılan saldırılardan

bahsedilmemesi yabancı ülkelerin olaya taraflı baktığını göstermektedir. Suriye'nin bölünmesine ve yaşanan insanlık dramlarına karşı ses çıkarmayan batı medyası, hemen yanı başımızda olup bitenlere karşı adım atmamız konusunda ise oldukça aktif bir rol üstlenmeye çalışmaktadır. Milyonlarca mülteciyi ülkemizde barındırdığımız gerçeği konusunda son zamanlarda tek bir haberin yer almadığı batılı kaynaklarda yaptığımız haklı harekât bir işgalmiş gibi gösterilmektedir. Gerek terör örgütlerinin sahip olduğu sosyal medya hesaplarından gerekse bu örgütleri destekleyen ülkelerin medya kuruluşları da kara propagandalarına devam etmektedir. Zeytin dalı harekâtına karşı haklı sebeplerimiz ve tek bir bütün olan ülkemizin medya kuruluşları bu kara propagandayı önlemek gibi önemleri görevleri üstlenmiştir.

6. SONUÇ

Son zamanlarda dünyada yaşanan terör olaylarıyla birlikte uzun yıllardır ülkemizde maddi ve manevi kaynaklar seferber edilmesine rağmen net bir sonuç alınamamıştır. Dünya genelinde ülkelerin tutumları ve çıkar ilişkilerine bakıldığında uzunca bir süre daha küresel çapta büyük olayların olabileceğini tahmin etmek zor değildir. Özellikle terörün tam anlamıyla önüne geçilmesi için terörü destekleyen ve onun yaşamasına yardımcı olan kişi, kurum ya da ülkelerin tespit edilmesi bunlarla sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi alanda mücadele edilmesi gerekmektedir.

Teknolojinin hızlı gelişimi kitle iletişim araçlarının gelişimine de olanak sağlamıştır. Medyanın küresel çapta bir güç haline gelmesi tartışılması gereken birçok konuyu da beraberinde getirmiştir. Medyanın birey, toplum ve yönetimler üzerindeki etkisinin yüksek oluşu bu aracı kontrol etmek isteyen çok sayıda yapının ortaya çıkmasına katkı sağlamıştır. Temel amacı haber vermek olan medya, halk ile devlet arasındaki bağlantının kurulması, fikirlere katkı sağlama, kamuoyunu düşünmeye sevk etme gibi önemli görevlere sahiptir. Ancak medyanın haberleri ele alış şekli, internet mecrasında artık herkesin birer haberci görevi görmesi bu aracın kötüye kullanılmasına ve kimi zaman teröre hizmet etmesine neden olmuştur.

Reyting kaygısı taşıyan medya, haber değeri taşıyan her şeyi gündemine alır ve buna karşı ilgisiz kalmaz. Terörün doğası gereği şiddet içermesinden dolayı ilgi çekmesi muhtemeldir. Dolayısıyla izlenme açısından birbirleriyle rekabet halinde olan kuruluşlar terör haberlerini sıcaklığı sıcaklığına servis etmektedir.

Medyanın kamuoyunu bilgilendirme yükümlülüğünün olması nedeniyle terör olaylarının haber yapılmaması gibi bir durum mümkün değildir. Burada dikkat çekilmesi gereken nokta haberlerin sunum tarzının ne şekilde olacağı ve terör örgütlerinin amaçlarına hizmet edip etmediği noktasında yaşanmaktadır. Yapılan haberler ve bu haberlerin sunumu hiçbir terör örgütüne hizmet etmemeli ve kamuoyunda infial yaratmamalıdır. Terörün medyadan beklentileri bellidir. Bunların başında ideolojilerini meşrulaştırmak, yaptıkları eylemlere meşrutiyet kazandırmak ve sempati toplamaktır.

Haberlerin tam olarak yansıtılmadığı, gizlendiği durumlarda da bu konu bir propaganda aracına dönüşebilmektedir. Ayrıca her gizlenen, yasaklanan şeyin insanın doğası gereği daha çekici geldiğini de söyleyebilmekteyiz. Dijital gazeteciliğin işleyişini ve yapısını çözen teröristler internet ve sosyal medya araçları ile iletişim kanallarının değişen önemini daha çok kavramıştır. Sosyal medya araçlarıyla terör örgütleri kendi yayınlarını yapar duruma gelmiştir. Meydana getirdikleri eylemleri, saldırıları sosyal medya aracılığıyla yaymakta ve yanına yandaş çekmeye çalışmaktadır. Son dönemlerde bunun en çarpıcı örneğini DAEŞ vermektedir. İnternette yürüttükleri propagandalar ile herkesin dikkatini çekmiştir. Sonuç olarak teröristler için artık gerçek amaç ne kadar insan öldürdükleri değil seslerini dünyaya ne kadar çok duyurabildikleridir. Bu nedenle gerek ülkemizin geleneksel medyasına gerekse bahsi geçen medya kuruluşlarının dijital yapılanmalarına büyük sorumluluklar düşmektedir. Her sosyal hesabı olanın bir paylaşımında bulunduğu enformasyon çağında gerçek dışı haberlerle mücadele kaçınılmazdır.

7. Kaynakça

- Aljazeera*. (2018, 1 20). <http://www.aljazeera.com/news/2018/01/erdogan-operation-syria-afrin-begun-180120120424928.html> adresinden alındı
- Alkan, N. (2012). *PKK'da Semboller, Aktörler, Kadınlar*. İstanbul: Kara Kutu Yayınları.
- Arslan, M. (2010). Türkiye'de Terör Örgütlerinin Tarihsel Oluşumları. Kocaeli, Kocaeli: Stratejik Araştırma Masası. Nisan 8, 2017 tarihinde <https://tr.scribd.com/doc/47109442/Turkiye-de-Terror-Orgutleri-nin-Tarihsel-Olu%C5%9Fumlar%C4%B1> adresinden alındı

- Bal, İ. (2006). *Terör Nedir? Neden Terörist Olunur? (der)*. Ankara: Uşak Yayınları.
- BBC. (2018, 1 20). <http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-42702911> adresinden alındı
- Bild. (2018, 1 20). <http://www.bild.de/politik/ausland/recep-tayyip-erdogan/tuerkei-startet-militaerschlag-in-nordsyrien-54539918.bild.html> adresinden alındı
- Clutterbuck, R. (1975). *Living With Terrorism*. London: Faber.
- CNN. (2018, 1 20). <https://edition.cnn.com/2018/01/20/middleeast/turkey-syria-military-operation/index.html> adresinden alındı
- Corriere Della Sera. (2018, 1 20). http://www.corriere.it/esteri/18_gennaio_20/raid-turchi-contro-curdi-filo-usa-siria-afrin-erdogan-putin-assad-ad311dfe-fdfa-11e7-8db5-ba94532fe916.shtml adresinden alındı
- Dailymail. (2018, 1 20). <http://www.dailymail.co.uk/news/article-5292661/Turkeys-new-Syrian-war-against-backed-militia.html> adresinden alındı
- De Telegraaf. (2018, 1 20). <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1566883/turks-offensief-tegen-koerden-is-begonnen> adresinden alındı
- Der Spiegel. (2018, 1 20). <http://www.spiegel.de/politik/ausland/tuerkei-bombardiert-kurden-in-syrien-operation-olivenzweig-besorgt-die-welt-a-1188971.html> adresinden alındı
- Die Presse. (2018, 1 19). https://diepresse.com/home/ausland/aussenpolitik/5356970/Syrien_Tuerkei-startet-Offensive-gegen-Kurden?from=suche.intern.portal adresinden alındı
- Gürses, E. (1997). *Ayrıılıkçı Terörün Anatomisi IRA-ETA-PKK*. İstanbul: Bağlam Yayınları.
- Hoffman, B. (2006). *Inside Terrorism*. London: Colombia University Press.
- İzvestiya. (2018, 1 20). <https://iz.ru/697941/2018-01-20/turetckaiia-arma-ia-obstreliala-pozitcii-kurdov-v-siriiskom-afrine> adresinden alındı
- Laçiner, S. (2008). *Ermeni Sorunu, Diaspora ve Türk Dış Politikası*. Ankara, Ankara: Uşak Yayınları.
- Laqueur, W. (1977). *Terrorism*. Boston: Little Brown and Company.

- Le Figaro*. (2018, 1 19). <http://www.lefigaro.fr/international/2018/01/21/01003-20180121ART-FIG00160-la-turquie-attaque-une-enclave-kurde-en-syrie.php> adresinden alındı
- Nacos, B. (1994). *Terrorism and the Media "From the Iran Hostage Crisis to the Oklahoma City Bombing"*. New York: University Press.
- Özaydemir, S. (2009). Küreselleşme ve Terör: Basına Yansımaları. İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi.
- Press TV*. (2018, 1 20). <http://www.presstv.com/Detail/2018/01/19/549419/La-Turquie-dfie-les-USA-et-intervient--Afrin-en-Syrie> adresinden alındı
- Reuters*. (2018, 1 20). <https://www.reuters.com/article/us-mideast-crisis-syria-turkey/turkish-forces-push-into-syria-battle-kurdish-militia-idUSKBN1F90RQ> adresinden alındı
- Schlesinger, P. (1994). *Medya ve Devlet*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Schmidt, A. (2004). *Küresel Dünyada Terörizm Konsepti*. (S. Doğan, Çev.) Ankara: Temüh Dairesi Balkanlığı No:10.
- Şenocak, H. E. (2006). *Avrupa Terör Örgütleri ve Ülke Uygulamaları*. Ankara: Platin Yayınları.
- Tacar, P. (1999). *Terör ve Demokrasi*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Tan, Z. (1988). The Role of Media in Insurgent Terrorism: issues and perspectives. 3 27, 2017 tarihinde <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/001654928804200101> adresinden alındı
- The New York Times*. (2018, 1 19). <https://www.nytimes.com/2018/01/19/world/middleeast/turkey-kurds-syria-aftrin.html> adresinden alındı
- The Times*. (2018, 1 20). <https://www.thetimes.co.uk/article/turkey-strikes-kurds-to-open-new-front-in-aftrin-northern-syria-l35dzt5c7> adresinden alındı
- The Wall Street Journal*. (2018, 1 21). <https://www.wsj.com/articles/turkey-launches-airstrikes-on-kurdish-targets-in-syria-1516461672?> adresinden alındı
- The Washington Post*. (2018, 1 20). <https://www.washingtonpost.com/wor>

Id/middle_east/turkeys-state-media-turkish-backed-syrian-opposition-fighters-have-started-entering-kurdish-enclave-of-afrin-in-syria/2018/01/20/526c96f4-fdec-11e7-9b5d-bbf0da31214d_story.html?utm_term=.43739c724b69 adresinden alındı

Townshend, C. (2011). *Terrorism: A Very Short Introduction*. New York: Oxford University Press.

Weimann, G. (1994). *Theater of Terror: Mass Media and International Terrorism*. New York, USA: Longman Publishing Group.

Wilkinson, P. (1974). *Political Terrorism*. New York: Halsted Pres.

Yalçınkaya, İ. A. (2008). *Medya ve Terorizm İlişkisi*. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü U.Arası ilişkiler Anabilim Dalı Yayınlanmış Yüksek Lisans TEzi.

Yücel, G. (2002). *Terör, Savaş, Şiddet ve Medya*. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*(13), 109.